

Válasz Halmai Péter opponensi véleményére

Köszönöm Halmai Péter opponensi véleményét, a bírálatában alapos áttekintését adta dolgozatomnak, és tömören, világosan fogalmazta meg kritikai megjegyzéseit. A disszertációval kapcsolatos problémáit pontokban foglalja össze, ezeknek a pontoknak megfelelően reagálok rájuk.

1. Makroaggregátumok megkérdőjelezése. A makroaggregátumokkal kapcsolatos nézeteim kifejtése valóban sommásra sikeredett. Mivel nem tartozott a fő gondolatmenethez, nem tartottam szükségesnek a részletesebb kifejtését. Mindenesetre egyet kell értenem Halmai Péterrel abban, hogy nem minden makroaggregátum értelmetlen. A makroaggregátumok felhasználása az, ami gyakran értelmetlen. Azaz a klasszikus „akinek van egy kalapácsa, az mindenhol szöget lát” esetről van szó. Szinte közhelyszerű, hogy például a GDP használata jóléti összehasonlításra igencsak kétséges. Vannak azonban kevésbé nyilvánvaló esetek is, például korábbi publikációimban részletesen vizsgáltam, hogy miért félrevezető a szokásos aggregált reálkamatláb fogalmat a monetáris politikai „szigorúság” mércéjeként használni egy olyan gazdaságban, ahol jelentős relatív árváltozások vannak. Általános (matematikai) statisztikusok – azaz nem kimondotton ökonometrikusok – véleménye a makroökonómiai idősorokról, mint statisztikailag vizsgálandó objektumokról, általában lesújtó, azok csekély információtartama miatt.
2. A bíráló túlzottnak ítéli a makroökonómia eredményeit illető szkepticizmusomat. Ha jól olvasom a másik két bírálatot, akkor ez némiképpen ellenkező kritika azzal, amit azok implicite vagy explicite tartalmaznak, és amelyek inkább túlzott empátiával vádolnak. Véleményem szerint a makroökonómiai elméletekkel sokkal kisebb a baj, mint empirikus felhasználásukkal. Az elméletek gyakran tanmesék (lásd E. Phelps: *The Golden Rule of Accumulation: A Fable for Growthmen*, *The American Economic Review*, Vol. 51, No. 4. (Sep., 1961), pp. 638-643) amiket nem lenne szabad betű szerint értelmeznünk.
3. Halmai Péter szerint a cím félrevezető. Itt visszautalok az „és” két lehetséges értelmezésére, amiről Csaba László bírálata kapcsán beszéltem. El kell ismernem, hogy úgy látszik a többség itt az „és” nem-konjunktív értelmezését tartja természetesnek, tehát valóban egy alcímet be kellett volna iktatnom.
4. További észrevételek.
 - A Taylor-szabályt leíró képlet nem teljes. Valóban csak az inflációs céltól való eltérést írtam be a formulába argumentumként, az egyéb potenciális változók helyét csak „pontokkal jeleztem”. Helyesebb lett volna specifikusabban fogalmazni.
 - Halmai Péter úgy tűnik kifogásolja, hogy a monetáris sokk fogalmát „nem világos”-ként aposztrofálom, miközben gyakran használják az irodalomban. Sajnos a széles körű használat és a világosság nem szükségképpen járnak együtt (lásd lejjebb részletesebben).

- Halmai Péter szerint a 14. fejezet modelljében levő TFP (teljes tényező termelékenység) mérték abszurd. A TFP megfigyelésileg még elvben is megkülönböztethetetlen a kapacitáskihasználástól. (Gyakorlatilag a tőke és munka mennyiségétől is.) Nem csoda, hogy a TFP becslések (ez nem ritka persze a makroökonómiában) elég tág tartományban mozognak. 2005 körül az 1,6 – 1,7 %/év nem volt szokatlan becslés. A mi 1,8-unk a modell parametrizációból származott, és bőven a hibahatáron belül volt. Igyekeztünk olyan modellt felépíteni, ami robusztus a TFP konkrét mértékére.

Mind a TFP, mind pedig a monetáris politikai sokk olyan nem megfigyelhető változók, amelyek identifikálásához közvetett információt használunk fel, és amelyek modellfüggők. A TFP mértéke függ a konkrét termelési függvénytől, a monetáris sokk a jegybank reakció függvényétől. Mindkét esetben a kutatók „előítéleteinek” (pl. mit várnak egy monetáris sokktól?) nagy szerepe van az empirikus identifikációban. A becslések olyan fenntartott hipotézisektől függenek, amelyekről közvetlen és független bizonyítékunk nincsen. Ez persze általános probléma a makroökonómiában, amely viszont általában is óvatosságra kellene, hogy vezessen ezeknek a fogalmaknak a használatában.

Vincze János